

INNOVATIVE SCIENTIFIC RESEARCH: LATEST THEORIES, MODERN METHODS AND PRACTICES

Proceedings of the XX International Scientific and Practical Conference

Seville, Spain
May 20 – 23, 2025

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В МЕДИЧНОМУ ЗВО: ДОСВІД КЕМБРІДЖСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Тихолаз Софія,

Ph.D., доцент кафедри латинської мови та медичної термінології
ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Манжос Ельвіра

Ph.D., доцент кафедри латинської мови та медичної термінології
ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Методика викладання іноземної мови у закладах вищої освіти залишається завжди актуальною через різноманітні причини. Світ стає все глобальнішим, все більше українських медиків співпрацюють з професійними колективами і медичними закладами зарубіжних країн, а для студентів-медиків зараз все більш доступними стають програми міжнародних стажувань, для участі в яких також необхідні навички мовленнєвого спілкування; студенти-медики, які володіють іноземними мовами, сьогодні мають суттєву конкурентну перевагу у навчанні та на ринку праці [3]. Крім того англійська мова є мовою міжнародного спілкування, її використовують у багатьох сферах професійної діяльності, в тому числі медичній. Фахівці різного профілю сьогодні потребують уміння ефективно комунікувати іноземною мовою. Вчені з усього світу співпрацюють у спільних наукових дослідженнях, тому англійська мова нині є мовою публікацій і комунікації серед науковців. Вона також потрібна для доступу до інформаційних ресурсів та участі в міжнародних конференціях. У наш час спостерігається значне зростання кількості англійськомовних наукових публікацій з медичної тематики, крім того, 80% наукових журналів, індексованих у міжнародній базі Scopus, також видаються англійською мовою. Процес викладання іноземної мови у медичних закладах вищої освіти (ЗВО) вміщує всі аспекти цього процесу: навчальні програми, оптимальні методи та стратегії викладання, розвиток комунікативних навичок студентів, оцінювання якості знань студентів, роль викладачів та студентів у навчальному процесі, технологічна підтримка тощо.

З урахуванням перерахованих вимог і викликів сьогодні дедалі гострішою стає потреба у переосмисленні деяких аспектів викладання іноземної мови студентам, які вивчають медицину. Це пояснюється тим, що повне освоєння компетенцій, які забезпечують якісне спілкування майбутніх лікарів зі своїми зарубіжними колегами в різних академічних та професійних контекстах, є ключовим фактором успішності діяльності медичних працівників.

Нині існує багато різноманітних методик викладання іноземних мов, які враховують специфічні потреби студентів і особливості навчального процесу.

Однак у рейтингу популярності стабільно перше місце утримує комунікативний підхід (Communicative Language Teaching, CLT), або викладання за технологією Кембриджського університету, яка акцентує увагу на розвитку комунікативних навичок студентів.

Цей підхід наголошує на важливості реального використання мови в практичних ситуаціях, а не тільки на вивченні граматичних правил і словникового запасу. Він базується на теорії комунікативного акту, згідно з якою метою мовленнєвої діяльності є обмін інформацією, вираження думок та взаємодія між мовцями.

Основні принципи комунікативного підходу передбачають орієнтацію на комунікативну діяльність, при якому навчання спрямоване на розвиток навичок мовлення, читання, письма та слухання, які потрібні для ефективної комунікації в реальних життєвих і професійних ситуаціях; використання автентичних матеріалів таких як: автентичні тексти, аудіофайли і відеоматеріали, що дає змогу студентам знайомитися з різноманітними стилями мови і ситуаціями спілкування [5]. Також цей підхід орієнтований на активну роль студентів. Студенти залучаються до активної комунікативної діяльності шляхом участі в рольових іграх, дискусіях, імпровізаціях та проектах. Таким чином вони навчаються висловлювати свої думки та взаємодіяти одне з одним.

Ще один принцип комунікативного підходу – це практична спрямованість. Студентам пропонуються завдання та вправи, які передбачають використання студентами навичок мовлення в реальних життєвих і професійних ситуаціях. Вивчення граматики та лексики відбувається в контексті мовленнєвої практики. Граматичні правила та нові слова студенти засвоюють у контексті реальних ситуацій, що допомагає зрозуміти, як їх використовують у практичному мовленні.

Важливе значення надається задоволенню комунікативних потреб студентів. Вивчення мови спрямоване на задоволення потреб студентів у спілкуванні, а також на розвиток мовної компетентності [4].

Комунікативний підхід передбачає зміну ставлення до студентських помилок у мовленні. Помилки в розумінні та вживанні мови розглядаються як нормальна частина процесу навчання, і викладачі намагаються виправити їх шляхом спілкування та приділення уваги конкретним аспектам, в яких студенти припускаються помилок [2].

При комунікативному підході змінюється також роль викладача у навчанні. Викладач виступає в ролі співрозмовника та фасилітатора комунікативних ситуацій, допомагаючи студентам розвивати навички мовлення та виправляти помилки.

Кембриджська методика інтегрує традиційні і сучасні методи викладання для формування в студентів внутрішньої мотивації навчання. Конкретні мовленнєві навички формуються завдяки створенню ситуацій, максимально наближених до реальності. Це забезпечує невимушене спілкування на цікаві теми, актуальні в англомовному середовищі, внаслідок чого долається мовний бар'єр.

Завдяки різноманітності методичних прийомів Кембриджська методика

сприяє формуванню навичок, необхідних студенту в сучасному діловому житті (вміння робити доповідь, проводити презентації, вести листування, навчатись в комп'ютерному середовищі і т.д.).

Як приклад методики, що ґрунтується на комунікативному підході, можна розглянути сучасну методику викладання іноземних мов для спеціальних цілей (English for Specific Purposes, ESP), запропоновану британськими спеціалістами Тоні Дадлі-Евансом і Мег Сейнт-Джоном [1]. Пропонована ними методика базується на адаптації навчання до конкретних потреб студентів і зорієнтована на розвиток мовних навичок, необхідних для успішного спілкування у певній професійній сфері. Методика ESP зосереджена на ефективному використанні обмеженого часу навчання для досягнення конкретних результатів, релевантних для студентів. Вона забезпечує високу мотивацію учасників через фокусування на їхніх інтересах і професійних потребах.

Згідно з методикою ESP, основною метою вивчення англійської мови в медичному університеті має бути підготовка студентів до певних ситуацій у їхній професійній комунікації, таких як огляд пацієнта, ведення історії хвороби англійською мовою, обговорення різних питань, пов'язаних із наданням відповідної медичної допомоги. В ході розробки ефективного курсу насамперед потрібно враховувати ситуації реальної професійної комунікації з пацієнтами та колегами із залученням «галузевого лексикону», що містить медичні терміни, професіоналізми та жаргонізми.

Істотною перешкодою у вивченні студентами медичних освітніх закладів англійської мови на основі ESP є той факт, що англійська мова вивчається лише впродовж перших двох років навчання. Це не дозволяє реалізовувати курс англійської мови таким чином, щоб вона тематично перегукувалася з дисциплінами професійного циклу впродовж усієї освітньої програми.

Список літератури:

1. Білоцерковець А. Новітні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ. Дослідження та впровадження в початковий процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з питань методики викладання іноземної мови, 15 травня 2017 р. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. С. 20–30.
2. Гришкова Р. О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. С. 220–300.
3. Даниленко Л. Д. Наукове та методичне забезпечення впровадження педагогічних інновацій : зб. наук. праць. Херсон : ЦНТЕІ, 2016. С. 5–7.
4. Скуратівська М. О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України. Журнал «Науковий огляд». 2015. № 4. С. 15–17.
5. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (Дата звернення: 10.09.2023).